

Nr 143.

Av herr **Ekerot**, om ändrad lydelse av 24 kap. 3 § strafflagen.

Oaktat uppfattningen beträffande ett flertal samhällsfrågor kan vara växlande, är dock fastslaget i den svenska rättsåskådningen, att den enskilde har rätt att av samhället åtnjuta skydd, när annan med den starkares rätt vill frantaga honom hans egendom eller frukterna av hans arbete. I ett avseende är dock lagen otydlig och detta gäller äganderätten till skogsbären. Som följd av denna otydlighet har inom vissa orter förhållanden inträtt, som ej höra hemma i ett samhälle, som vill hylla förutnämnda rättsåskådning.

Som en följd av bättre kommunikationer och ökad avsättning icke minst utomlands, hava skogsbären erhållit ett avsevärt ökat värde. Ifrån att förut hava varit så gott som värdelösa och endast en produkt avsedd för det egna hushållet, hava lingonen, numera benämnda »skogens röda guld», lämnat synnerligen goda inkomster. Som exempel kan framhållas, att i norra Skåne, i den synnerligen karga Göingebygden, finnas relativt små jordbrukslägenheter, till och med förvärvade med tillhjälp av statens egnahemslån, där lingonskörden under goda lingonår kan representera ett värde av 500 kronor eller däröver. Att insamlandet och tillgodogörandet av denna bärskörd, vanligen med tillhjälp av hustru och barn, spelar en stor roll i ekonomiskt hänseende är tydligt. Det är en olycka, när skörden slår fel eller skadas av ogynnsam väderlek under bärningstiden, men det kan vara en lika stor eller ännu större sådan när, såsom icke så sällan sker, bärskörden går förlorad, när kraftiga män från avlägsna bygder med hot om misshandel kör bort ägaren eller hans hustru och barn från den mark familjen mången gång genom umbäranden förvärvat.

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 4 saml. 56 häft. (Nr 143—144.) 1

Innan denna viktiga fråga från olika sidor upptages till behandling, vill jag med några ord beröra vad som fäst min uppmärksamhet vid densamma.

Under flere år har genom tidningsnotiser och genom hörsägnar ett allmänt missnöje bland den talrika småbrukarbefolkningen i Kristianstads läns norra och synnerligen karga del kommit till synes. Notiserna hava meddelat hurusom än den ene, än den andre mindre jordbrukarens rätt till de bär, som växa å hans mark, blivit bestridd, framförallt sedan så kallade bärplockningsmaskiner kommit i bruk. Ett sjuttiofem mindre jordbrukare hade i december månad 1912 sammankallat sina yrkesbröder till ett möte i Hässleholm, och till detta möte hade en stor skara jordägare från området kommit tillstädes. Vid mötet gingo indignationens vågor höga, och en mängd upprörande exempel på det rättslöshetstillstånd, som är rådande i bygderna, omtalades. Vid samma tillfälle enade sig samtliga de närvarande att antaga en resolution, vilken återfinnes i bifogade bilagor. De närvarande tillsatte en kommitté, som fick i uppdrag att vidtaga de åtgärder, som äro möjliga för att rikta Riksdagens och regeringens uppmärksamhet på saken. Den tillsatta kommittén utsände ett antal petitionslistor, vilka sedermera skola tillställas regeringen. Dessa listor, spridda inom områden av länet, där lingonväxt förekommer, hava samlat 3,626 underskrifter. Av undertecknarne äro 3,023 jordbrukare med en areal av högst 12 hektar odlad jord.

Om vi nu närmare söka skärskåda det ärende, som vid förutnämnda sammanträde avhandlades och som jag härmed vill i alla dessa mindre jordbrukares namn framlägga för Riksdagen, framställer sig osökt den frågan: »*Vem äger skogsbären?*» Den, som utan bievsikter vill i enlighet med sin innersta övertygelse svara härpå, kan icke giva mer än ett svar, och det är, att *den, som äger eller med brukanderätt innehar jorden, äger bären.* Jag vill allra först fastslå detta såsom en oomstridd utgångspunkt.

Vem bör i främsta hand äga rätt att tillgodogöra sig bären? Om vi hava svarat ja på den första frågan, måste svaret på denna fråga bli densamma som på den förra, nämligen *ägaren eller den som med brukanderätt innehar jorden.*

Men, säger man, denna fråga är icke blott en äganderätts- utan även en lämplighetsfråga, då bären och deras tillgodogörande spelar en stor roll i nationalekonomiskt hänseende, ty om icke bären tillgodogöras utan få ruttna ned, så är detta en förlust för landet.

En annan säger, att det är oriktigt att förmena den fattigare delen av befolkningen att plocka bär och därigenom bereda sig en inkomst, som torde vara välbehöflig.

Vad den nationalekonomiska sidan av saken beträffar, kan man utan att göra sig skyldig till något misstag våga säga, att även nationalekonomiskt sett behöva åtgärder vidtagas för att få en ändring till stånd. Tiden för bär- eller lingonskörden är något som ängsligt avvaktas icke blott av ägaren till bären utan även av bygdens folk i övrigt. Ägaren går i ängslan och undran om han får ha sina bär i fred, och bygdens fattiga folk fruktar liksom han främmande inkräktare, som rustade med bärplockningsmaskiner och vad som ytterligare behöves begiva sig i väg till lingonmarkerna. Den som vill hava något med av bärskörden har ej tid att avvakta bärens mognad utan söker riva till sig det mesta möjliga, redan då bären äro halvmogna eller ännu tidigare, och något rationellt tillgodogörande blir det i allmänhet ej tal om. Man söker att insamla det mesta möjliga, därvid nedtrampande och förstörande vad som under första rusningen efter det mesta möjliga anses vara mindrevärdigt, väl vetande att man måste plocka *i dag*, ty det är mycket osäkert, om samma tillfälle yppar sig i morgon. Man skulle närmast våga karaktärisera tillvägagångssättet som ett röveri eller ett ängsligt undanskaffande av ägodelarna, när rövare eller en övermäktig fiende äro i antågande.

Detta system, som för varje år blir allt vanligare, är nationalekonomiskt sett fullständigt felaktigt. Här, liksom överallt, där styrkan är högsta rätten, där planmässighet vid tillgodogörandet är utesluten, måste det ekonomiska resultatet bli otillfredsställande, bortsett från vem som skall omsätta varan i penningar.

Vad kan man förtjäna per dag med nuvarande lingonpriser. Enligt en mängd samstämmiga upplysningar kan inkomsten per dag uppgå till 5—10 kronor, någon gång däröver. Det saknas icke exempel på att män, kvinnor och barn var för sig eller tillsammans, husbonden med sina tjänare etc. övergiva arbete, hem och härd för att bege sig till skogen och å främmande marker plocka bär. Och det lönar sig. Åt bonden, som behöver hjälp för att bärga sin skörd och som bjuder den i orten gängse daglönen, ler man ett brett löje. Icke är det något att sträva efter, när man kan tjäna det dubbla eller ännu mer genom att plocka hans lingon med tillhjälp av en för ett par kronor förvärvad apparat, som fått namn av bärplockningsmaskin. »Nej, slit du bonde med din skörd, jag kan tjäna mer på detta sätt», säger eller tänker man.

I samband härmed bör nämnas, att bärplockningsmaskinerna, förda av ovarsamma händer och med en »amerikansk arbetsintensitet», icke blott tar skörden för året utan ödelägger återväxten för ett eller flere kommande år. Förd av varsamma och för den framtida avkastningen intresserade händer, torde så ödesdigra resultat ej bli följden.

Med det förestående tror jag mig hava visat, att det nuvarande tillståndet är allt annat än nationalekonomiskt riktigt. Med det värde, som skogsbären nu hava, behöver man ej heller befara, att skörden härav skall ruttna ned. Genom ordnade förhållanden skulle inkomsten i hög grad stegras och återväxten tryggas.

Beträffande bärfrågan och den fattigare befolkningen råder nog i allmänhet en lika felaktig uppfattning. Om vi utgå ifrån att underhållet av de fattiga åligger samhället och att det system, som förr varit rådande, att den fattige skulle skaffa sig uppehälle genom att bettlande gå från dörr till dörr, nu tillhör en svunnen tid, så vågar jag påstå, att samma behjärtansvärda synpunkt kan läggas på bärfrågan. Skola dessa fattiga hänvisas till att så gott sig göra låter genom att bortplocka bären från deras rätta ägare skaffa sig livsuppehälle, så begär man en orättvisa mot både den fattige och ägaren av bärmarken.

Det är varje människas plikt att sig redligen försörja, men det är samhällets oavvisliga plikt att taga hand om dem, som av en eller annan anledning saknar förmåga härtill. Vill man göra den uppfattningen gällande, att de böra begiva sig till skogsbygden för att plocka bär, vilket icke så sällan förekommer, så ålägger man skogsbygdens befolkning en fattigvårdstunga, som ej hör hemma därstädes.

Nu torde förhållandet i allmänhet vara sådant, att ingen jordägare, som har bär, nekar sina mindre bemedlade *närboende* att plocka sådana, om man begär att få göra detta. Ute i bygderna, där kampen för tillvaron kan vara nog så hård, finnes mera av medkänsla mot fattiga medmänniskor än man tror. Det är icke mot dessa, som dock taga någon hänsyn till bärens ägare, man torde behöva lagstifta, utan det är mot längre bort boende, friska, arbetsföra, snikna personer, man bör skydda ägarne. Småbrukare, mindre bemedlade personer, med stora skulder och stora familjer se sina bär bortrövade av vilt främmande personer, och småtorpare och lägenhetsinnehavare, som, om dessa inkräktare icke infunnit sig, måhända skulle fått skörda jämsides med ägaren, förlorar i lika hög grad som denne. Därför är det icke bygdens folk, som torde skadas av det skydd som är nödvändigt, ty emellan dessa »ger den ena tjänsten den andra».

I norra Skåne är det icke ovanligt, att ägaren bortarrenderar lingon-skörden för ett överenskommet arrende, och både ägaren och »arrendatorn» äro belättna därmed. Det skulle kunna anföras exempel, att arrendatorn med tårar i ögonen och sorg och missräkning i hjärtat sett den av honom för en rimlig avgift köpta skörden bortrövad.

Så ställer sig frågan för den mindre jordbrukaren och för skogsbyggd-ens befolkning i allmänhet. Jag är övertygad om, att därest icke andra än mindre jordbrukare finnes, skulle Riksdagen icke tveka att giva det skydd, som kräves. Men nu finnes icke blott sådana utan även större jordbrukare, och det är mot dessa misstron reser sig. Deras oginhet, deras bristande intresse för de mindre bemedlade är det man torde vilja åberopa i detta fall. Till detta vill jag i första hand anmärka, att de större jordbrukarne som regel äro varken så ogina eller så otillgängliga som man vill göra gällande. Att undantag kan finnas, och detta bland både större och mindre, bekräftar blott regeln. I vanliga fall torde det vara så, att den större jordbrukaren är angelägen om att bibehålla det goda förhållandet med sina underhavande, sina torpare och arbetare, och skulle ett motsatt förhållande förekomma, så är detta mera undantag än regel. För övrigt torde redan nu dylika personer, därest de förekomma, hava medel i sin hand att hålla lingonplockande från sina marker. Den, som har större arealer, har i allmänhet bevakande personal, som nog torde sörja för att övergrepp ej få förekomma. Därtill kommer, att skogsvården å större egendomar i allmänhet torde vara sådan, att någon större bärskörd ej förekommer. Skulle någon avsevärd mängd skogsbär förekomma å en dylik större egendom, kan man vara övertygad om, att ägaren skall, för att bereda sig den inkomst som kan erhållas, arrendera ut bärskörden till någon eller några personer, som trots arrendet kunna skaffa sig fullt så goda inkomster därav. Vinsten för den enskilde liksom för det allmänna torde följaktligen icke i något fall bli mindre, men ordning, reda och ett bättre tillvaratagande bli följderna. Ordnade förhållanden ha ännu aldrig varit till skada varken för den enskilde eller för det allmänna.

Till nu nämnda förhållanden komma andra, som närmare omförmälas i den förut åberopade resolutionen, nämligen skogskulturfrågan och stängsel-frågan. Skogsplantorna trampas ned och stängsel nedrivs, ett förhållande som åstadkommer förlust, otrevnad och skada.

En lagändring eller kanske rättare ett förtydligande av gällande lag är det enda som erfordras, då analoga bestämmelser förekomma beträffande andra skogsmarkens alster. I strafflagens 24 kapitel och 3 paragraf upp-

räknas nämligen växande gräs, torv, växande träd, ris, gren, näver, bark, löv, bast, ollon eller nötter såsom skyddade för åverkan, och i denna paragraf bör med samma eller ännu större rätt ordet skogsbär inflyta.

Därest av rent praktiska hänsyn någon ändring skulle vara behöfvlig för Norrland, torde sådan kunna inflyta i de särskilt för denna del av landet upprättade lagarne.

Med hänvisning till förestående vill undertecknad anhålla, att Riksdagen ville besluta,

att i strafflagens 24 kapitel 3 § ordet *skogsbär* må inflyta, så att paragrafen får följande förändrade lydelse:

»Fäller, syrer eller bläcker man olovligen träd å annans skog eller mark i uppsåt att trädet eller något därav sig eller annan tillägna, eller tager olovligen där växande gräs, skogsbär, torv eller» etc.

Stockholm den 22 januari 1913.

V. Ekerot.

I motionens syfte instämma:

Per Olsson,
Blådinge.

E. O. Magnusson.

Bernhard Nilsson,
Lännäs.

P. Nilsson,
Bonarp.

J. P. Jespersion.

John Erlansson.

P. O. Lundell.

Jöns Jönsson.

Pehr Aug. Andersson.

John Jönsson.

Bilaga 1.

Efter inbjudan, undertecknad av ett stort antal lantmän, samlades i tingsalen i Hässleholm den 3 december 1912 över 300 lantbrukare från Östra och Västra Göinge, N. Åsbo samt Villands härader till möte för att diskutera frågan om lagstadgat skydd även för skogsbär. Till mötets ordförande utsågs f. riks-

dagsman T. Troedsson, Bjärnum, och till sekr. red. P. A. Persson, Hässleholm. Efter en utförlig diskussion beslöt mötet enhälligt antaga följande resolution:

»Då vi, som i den karga skogsbygden inneha sådan mark, vars enda avkastning är vilda bär, icke åtnjuta den fördelen att själva i främsta rummet få disponera över denna produkt, eller med lagens hjälp förmå skydda vår egendom, utan årligen få bevittna, hurusom utomstående och främmande personer bortplocka våra bär, förstöra lingonriset, trampa ner skogsplantor, riva ned gårdesgårdar samt genom hån och brutalitet förolämpa markägaren, ifall han på något sätt vill göra min av att försvara sin rätt, så kunna vi icke längre stillatigande finna oss i detta vidriga rättsförhållande, utan vilja härmed göra en vördsam hemställan, i främsta rummet till Kristianstads läns landshöfding och i övrigt till samtliga herrar riksdagsmän inom länet, att göra vad som göras kan för att åstadkomma rättvisa i denna sak och att med kraft arbeta för en lag, som skyddar jordägarens rätt till avkastning av den egendom, för vilken han betalar skatter, övriga utskylder och räntor.»

Efter en längre diskussion, varunder klart påvisades behovet av lagskydd för skogsbären, beslöt mötet tillsätta en kommitté av nio personer att föra frågan framåt, genom insamling av underskrifter å petitionslistor i socknarna i länets skogsbygd samt om anslutningen å dessa listor blir tillräckligt stor, eventuellt genom en deputation hos regeringen söka göra denna intresserad för saken.

Dessutom skulle för saken intresserade riksdagsmän anmodas upptaga frågan som motion vid årets riksdag.

Till kommitterade utsågos f. riksdagsman T. Troedsson, Bjärnum, nämndeman. Ant. Danielsson, Sonnarp, lantbr. John Persson, Nybygden, lantbr. A. Björklund, Hårsjö, lantbr. Elof B. Andersson, Fältenborg, lantbr. Olof Jönsson, Dufhult, landstingsman E. Nordstrand, Bjärnum, lantbr. B. Broddesson, Oderljunga, och red. P. A. Persson, Hässleholm.

Vi kommitterade utsände därpå listor till utsedda personer i socknarne, och å de listor, som till den 14 januari 1913 återkommit, hade tecknats 3,626 namn av jordbrukare inom skogsbygden i Kristianstads län, vilka sålunda instämt i resolutionen. 3,023 av dessa hade 12 hekt. eller därunder i åkerareal, det vill säga äro verkliga vad man kallar småbrukare. Härjämte hava 135 utom länet böende lantbrukare anhållit få instämma i resolutionen.

Dessutom har Göinge småbrukareförening, vilken äger 866 medlemmar, å ord. möte i Osby den 28 dec. 1912 behandlat samma ärende samt beslutat enhälligt sin anslutning till resolutionen å Hässleholmsmötet, ävensom beslutat hänvändelse i förening med beslutet å mötet i Hässleholm, i petitioner till länets riksdagsmän och regeringen.

För alla, som känna till det bedrövliga rättsförhållandet vad angår skogsbären, blir det allt mera klart, att något måste göras och att det inte går i längden fortsätta på samma sätt som hittills.

Nu, sedan skogsbären hava ett betydligt högre värde än förr, är det tydligt, att striden om vem som skall plocka dem blir hårdare för varje år. Det är därför också ganska förklarligt, att jordägaren anser sig i främsta rummet ha rätt att disponera över all den avkastning, som hans egendom kan lämna,

och då därtill kommer, att oftast är jordägaren ekonomiskt sämre situerad, än de som plocka hans bär, blir därigenom förbittringen så mycket större.

Av, i samband med namninsamlingen å listorna, till kommitterade inkomna brev, angående hurudana förhållandena i dessa avseenden gestalta sig, tillåta vi oss anföra följande belysande exempel från länet.

En småbrukare skriver bl. a.: Här finnes exempel på manliga arbetare, som har ständigt arbete vid en närbelägen torvströfabrik, med en dagsinkomst av mången gång över 4 kronor. Ändock slutade de detta arbete för att plocka bär, yttrande sin glädje över att få »kiva med bönderna». Det hände här för en småbrukare, som ej hade flera lingon än hans hustru och barn mycket lätt själva kunde plockat, att då dessa voro sysselsatta med bärplockning å sin egen mark, kommo några av ovannämnda arbetare och gingo fram och åter. Då detta ej ville förslå, togo de en furutopp med grenar på (så stor som två man kunde släpa) och släpade denna fram och åter över de vackraste lingonen. Därpå skrämde de hem småbrukarens hustru och barn.

En annan skriver: Undertecknad arrenderade för några år sedan en äng, belägen aldeles intill mitt hem och gränsande intill mina ägor. I denna äng finnes en lingonbacke, som somliga är ger rikligt med lingon. Så ett år var där en utmärkt lovande skörd, men då passade en närboende person på, när de voro knappast halvmogna, och gick dit med allt sitt husfolk och började avplocka bären. Jag gick då dit och föreställde honom det orätta däri, samt framhöll i all vänlighet, att då jag betalade arrende för jorden, så borde jag väl åtminstone ha rätt att skydda lingonen tills de blevo mogna. Han svarade i vredgad och hotfull ton, att lingonen voro hans och icke mina, samt att han ägde bättre rätt till dem än jag. Jag bad honom då att förklara, huru det kunde vara möjligt. Han blev då ännu ilsknare, och kom emot mig med knutna händer, och om inte min hustru, som var med mig, gått emellan, så hade jag säkert blivit överfallen med hugg och slag. Följden blev, att den vackra lingonskörden gick förlorad, och en del gärdesgårdar nedbrutna på köpet.

En annan händelse: En gammal hemmansägare i K. av denna socken kom ut i sin hage och påträffade därstädes en skara lingonplockare, boende en halv mil därifrån. En yngling vid 20-års-åldern, som troligen var anföraren, kom då emot honom med en revolver i hand och fordrade i pockande ton, att han skulle gå hem, vilket han ock gjorde. Flera liknande händelser skulle kunna omtalas härifrån.

Åter en annan berättar: Vid skördetiden har jag mot hög betalning icke kunnat erhålla ett enda fruntimmersdagsverke till hjälp, men i mina bärmarker har vid samma tid dagligen uppehållit sig 12 à 15 fruntimmer, som tillägnat sig mina bär, och till tack härför har jag blivit nedskälld, om jag vågat mig inom hörhåll.

En lantbrukare har en sådan myckenhet lingonväxt, att bären representera ett värde om 800 à 1,000 kr. per år, då gott om lingon finnas. Dessa bär har förut om åren hans torpare fått plocka »till hälften», men för några år sedan började andra plocka för egen del och senaste höst infunno sig 7 à 8 st. järnvägsmän, vilka plockade så gott som alla bären.

En annan lantman blev så illa misshandlad och slagen, då han försökte skydda en del av sina lingon, att han måste söka läkare.

I en by här såg jag själv huru en dag en förmögen bonde, ägande $\frac{1}{2}$ mtl., som dock ej själv hade lingonväxt, spände hästar för en vagn samt for i väg med 4 à 5 tjänare för att å marker, tillhörande mindre väl situerade än han, plocka lingon, skriver en bonde.

I en socken finns en kommunalordförande, stor egendomsägare och förmögen, vilken saknar lingonväxt å sin mark, men som varje år och även senaste höst, sänder sin hustru samt flera pigor att plocka lingon hos en närboende småbrukare.

Från en socken berättas: En småbrukare här har ett hemman, varå senaste året fanns lingon för 500 kr. Han glädde sig mycket av att få en välbehörlig inkomst därav samt skyddade bären väl. Men så en dag kommo en del personer dit pr skjuts från ett stationssambälle och plockade cirka hälften av skörden, körde hem jordägaren, då han bad dem låta honom själv ha lingonen samt lovade att komma igen och taga återstoden av bären. Inkomsterna av hemmanet i övrigt gingo inte på långt när upp till det belopp, lingonen kunnat inbringa jordägaren.

Från en annan plats omtalas ett åldrigt jordbrukspår i små ekonomiska omständigheter. Dessa hade lingon för omkring 50 kr., som de väl vårdade. Men en vacker dag kommo flera starka arbetskarlar och plockade lingonen samt skrämde hem de båda gamla, då dessa beklagade sig.

En dag anlände till en by 14 à 15 st. arbetare från ett industrisambälle många mil därifrån. De anlände pr cykel samt begåvo sig ut på markerna att plocka lingon. Några personer, som sågo tilltaget och tyckte skammen var för stor, togo sig då för att sönderskjuta arbetarnas cykelringar och regnkappor, vilket i sin ordning resulterade i ett vilt slagsmål.

Dylika episoder kunde relateras i oändlighet, utvisande att det i regeln icke är fattigt folk, som plocka lingon å andras marker, utan i stället arbetsföra personer, vilka av snikenhet och i brist på hederskänsla, genom friheten för lingonplockning, skaffa sig inkomst på andras bekostnad samt under tiden lämna annat arbete.

Som skäl mot lagskydd framhålles, att det bör ej förmenas fattigt folk att plocka bär var de vilja. Men om denna princip tillämpas på andra områden också, äro vi inne i fullständig anarki, där den starkare tager vad han önskar. Vad skogsbär angår, är det nu den i små omständigheter varande mindre jordbrukaren som får betala fattigunderstöd till ekonomiskt bättre situerade.

Vidare framhålles, att med lagskydd skulle bären ej bli plockade, och vi skulle göra en nationalförlust. Finnes det folk att plocka bären utan lagskydd, bör det finnas plockare med lagskydd också. Med de värden skogsbär nu har, sörjer nog jordägarne för att de bli plockade.

Utän lagskydd kappas alla om att få det lättast åtkomliga, varigenom stora bärmassor trampas ned. I närheten av folkcentra plockas kanske hälften av lingonen omogna. Bärplockningsmaskiner användas. Dessa maskiner nedsätter kvalitén. Följden blir att vår bäreexport äventyras. Maskinerna, ovarsamt förda,

skadar nämligen återväxten i hög grad. Stora massor skogsplantor nedtrampas och förstöras. Utan lagskydd torde vi i stället för nationalvinst göra en nationalförlust. Våld emellan jordägare, som anser sin rätt kränkt, och obehöriga bärplockare, är och blir en följd av laglösheten, och rättskänslan för mitt och ditt demoraliseras.

Därför är det av behovet påträngande få lagskydd för skogsbären, och äro vi vissa om, att härpå skulle visst inte de fattiga lida, men väl lantmännen få mycket stort gagn.

Hässleholm den 14 januari 1913.

<i>T. Troedsson.</i>	<i>A. Björklund.</i>	<i>P. A. Persson.</i>
<i>Ant. Danielsson.</i>	<i>Elof B. Andersson.</i>	<i>E. Nordstrand.</i>
<i>John Persson.</i>	<i>B. Brodesson.</i>	<i>Olof Jönsson.</i>
	Kommitterade.	

Bilaga 2.

Utdrag ur protokoll fört vid halvårsmöte med Göinge småbrukareförening i Osby den 28 december 1912.

§ 3.

Till styrelsen hade av lantbrukaren M. N. Martell, Troedstorp pr Attarp, inlämnats följande diskussionsämne: »Huru bör föreningen ställa sig till äganderätten, med särskild hänsyftning på skogsbär?» Frågan föranledde en livlig diskussion, som berörde endast lagskydd å skogsbär, varvid enhälligt antogs följande resolution, som genom protokollsutdrag tillställes den kommitté, som å mötet i Hässleholm den 3 december 1912 blev utsedd för att verka för lagskydd i berörda avseende, och även uttalades önskvärdheten, att resolutionen genom föreningens ordförande med deputationen tillställes regeringen.

Resolution.

Göinge småbrukareförening, samlad till talrikt besökt möte (föreningens medlemsantal 866), gör följande uttalande: »Då vi, som i den karga skogsbygden inneha sådan mark, vars avkastning är vilda bär, icke åtnjuta den fördelen att själva i främsta rummet få disponera över denna produkt eller med lagens hjälp förmå skydda vår egendom utan årligen få bevittna, huru som utomstående och främmande personer bortplocka våra bär, förstöra lingonriset, trampa ned skogsplantor, rifva ned gärdesgårdar samt genom hån och brutalitet förolämpa mark-

ägaren, ifall han på något sätt vill göra min av att försvara sin rätt, så kunna vi icke längre stillatigande finna oss i detta vidriga rättsförhållande utan vilja vi härmed göra en vördsam hemställan till Kungl. Maj:ts regering och i övrigt till samtliga herrar riksdagsmän inom Kristianstads län, att understödja och göra vad som behövs för att åstadkomma rättvisa i denna sak, att med kraft arbeta för en lag, som skyddar vår rätt till avkastning av den egendom, för vilka vi betala skatter, övriga utskylder och räntor.

Osby den 28 december 1912.

Edv. Nordstrand
ordförande.

Rätt utdraget betygar
Edv. Nordstrand.

Vidimeras:

A. Persson.

Harry Bengtsson.
Hässleholm.

Nr 144.

Av herr **Bosson m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om inskränkning i rätten att plocka skogsbär å annans mark.

Det är ju ofta så, att gamla lagar och sedvänjor, som i gången tid befunnits fullt lämpliga, i nyare tid med andra förhållanden icke längre äro tillfredsställande. Detta torde man i högsta mån kunna säga om lagar och förhållanden, som röra skydd för jordens alster. Så har det ansetts riktigt att för jordens ägare tillvarataga främsta rätten till »växande gräs, torv eller av växande träd, ris, gren, näver, bark, löv, bast, ollon eller nötter», det vill säga sådant, som för jordägaren hade och ännu har ekonomiskt värde, men när det t. ex. gällde skogsbär, rönnte dessa icke alls något skydd. Vem som helst finge tillägna sig dem, och det är liksom